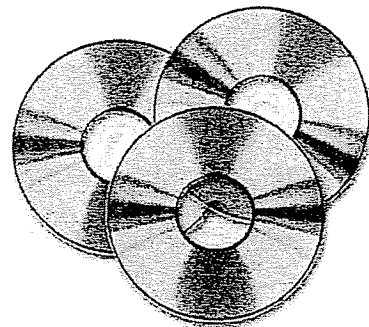
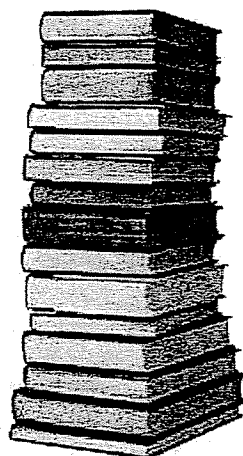
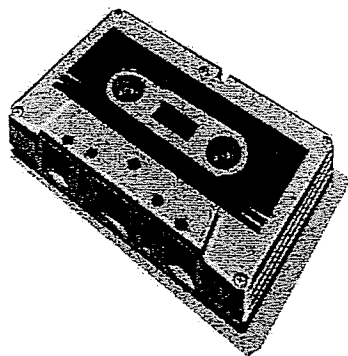

Boca Raton Synagogue
Hahn Judaic Campus

7900 Montoya Circle - Boca Raton - FL - 33433 - 561.394.5732

**HELEN & JULIUS REITER INSTITUTE
OF JUDAIC STUDIES
TUESDAY NIGHT SEMINARS ON
MEDICAL AND BUSINESS ETHICS**

Rabbi Efrem Goldberg

**"Copyright and Halacha:
May I Download Music,
Burn Cd's, Copy Tapes,
and Copy Texts?"**

FIRST EDITION
First Impression . . . December 1993

Published and Distributed by
MESORAH PUBLICATIONS, Ltd.
4401 Second Avenue
Brooklyn, New York 11232

Distributed in Israel by
SIFRIATI / A. GITLER—BOOKS
4 Bilu Street / P.O.B. 14075
Tel Aviv 61140

Distributed in Australia & New Zealand by
GOLD'S BOOK & GIFT CO.
36 William Street
Balaclava 3183, Vic., Australia

Distributed in South Africa by
KOLLEL BOOKSHOP
22 Muller Street
Yeoville 2198 / Johannesburg, South Africa

THE ARTSCROLL SERIES® / SCHOTTENSTEIN EDITION
TALMUD BAVLI / TRACTATE BAVA METZIA VOL. II

© Copyright 1993, by MESORAH PUBLICATIONS, Ltd.
4401 Second Avenue / Brooklyn, N.Y. 11232 / (718) 921-9000

ALL RIGHTS RESERVED. The Hebrew text of the Gemara and of Rashi's commentary have been enhanced, and the English exposition — including the vowelized Aramaic/Hebrew text, associated introductory material, notes, and insights — as well as the typographic layout, cover artwork and style have been designed, created, edited and revised as to content, form and style.

→ No part of this volume may be reproduced
IN ANY FORM — PHOTOCOPY, ELECTRONIC MEDIA, OR OTHERWISE
— EVEN FOR PERSONAL, STUDY GROUP, OR CLASSROOM USE —
without WRITTEN permission from the copyright holder,
except by a reviewer who wishes to quote brief passages
in connection with a review written for inclusion in magazines or newspapers.

NOTICE IS HEREBY GIVEN THAT THE PUBLICATION OF THIS WORK INVOLVED EXTENSIVE RESEARCH AND COSTS, AND THE RIGHTS OF THE COPYRIGHT HOLDER WILL BE STRICTLY ENFORCED

ISBN: 0-89906-736-0

Typography by CompuScribe at ArtScroll Studios, Ltd.
Custom bound by Sefercraft, Inc., Brooklyn, N.Y.

③ Pirkei Avos (6:6) כרקי אלו (ו'ו')

... For you have learned הָאָמַר .

mis: Whoever repeats a thing in the name of the one who said it brings redemption to the world, as it is said: 'And Esther said to the king in the name of Mordechai.'

④ MIDRASH TANCHUMA נחל גחמא (מ'ו)

אמר רבי חזקיה אמר רבי ירמיה בר אבא בשם רבי יוחנן, כל שאינו אומר דבר בשם אומריו, אלו תגול-דל פי דל-הוא. וצריך אדם כשהוא שומע דבר, לומר אותו בשם אומריו, אפלו משלישי, הלכה. שישנו רבותינו, אמר רבי תנאים הלבלל, מקבל אני מרבי מיאשא, שקבל מן הזקנים, הלכה למשה מסיני. כל מי שאינו אומר דבר משל תורה בשם אומריו, (ש)עליו הכתוב אומר, אל תגול-דל כי דל-הוא. וכל האומר דבר בשם אומריו, זוכה שיגאלו ישראל על ידו. ממי את למד. מאסתר, ששמעה הדבר ממרדכי, על ידי כן זכתה שיגאלו ישראל על ידיה. הוי, אם שמעת דבר, הוי אומר בשם אומריו. דבר אחר, אל תגול-דל כי דל-הוא, מדבר בשבטו של לוי. וכי דלים היו, יהודה בר סימון ורבותינו. אחד מהם אומר, קמה וקראו דלים. שהיו דלים מנתנה, שנאמר, וילקבט הלוי לא נתן משה נחלה, ואשי ה' הוא נתנתו (יהושע יג לב). לכך אל תגול-דל שיהא דל מן המתנות שאמרתי לך. והאחר אומר, שהיו דלים מן המנין. קמה. שהיה הארון מכלה אותן. לסיקך הקדוש-ברוך-הוא מצנה את משה ואומר, אל תכריחו את-שקט משפחת הקהתי.

⑥ SHACH י"ג

(לה) כי ודחי ארעתא דהבי הפקידו אללו עיין בשמ"ע ס"ק מ"ה מיהו מור"ס ז"ל כו' וכע"ס ערבב הדברים כו' לפע"ד יפה כוון העי"ם וכוון לדעת מור"ס רבו דודאי זה דוחק שיסבור מור"ס דלא כהמרדכי בלא טעם ובפרט שהביאו ברית בשחם חבל כשתדקק במרדכי חרף שגולס לדבר אחר נהכוונו וז"ל שם המפקיד ס"ת אלל חבירו גולל כל י"ב חדש ולא יקרא בו לכתחלה פירש רב יודא גלון כשם שאסור לקרות בו כך אסור להעתיק ממנו חפילו חות חמה שלא ברשות דמרע ל"י

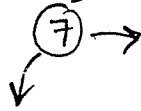
לפקדון וה"מ צבור וע"ה חבל חבר ות"ס מותר לקרות בו ומותר להעתיק ממנו וחפילו לכתחלה שלא ברשות והוא שאין לו כיוולא בו לפי ששפסקו אללו יודע הים שהפקד חבר וילמוד בו וחדעתא דהבין הפקיד אללו כמו מפקד מעות אלל שולחני דכשהן מוחרין משחמם בהן ושמה הטעם משום דחיתא במדרש משני על הרין קרה נח יבואו לנגב כי יגוב נמנח נפשו כי ירעב שאין לבנות מי שגוב ד"ת והעתיקו עב"ל (וכע"ז מלאחי בתוספתא ס"ו דב"ק המתנגב מלאחי חבר והולך וסוגה פרקו ואע"פ שנקרה נגב זוכה לעינו שחומר לא יבואו לנגב כי יגוב ונו' סוף שמתמנה פרנס על הנבחר ומכס הרבים וזוכה לעלמו ומשלים על כל מה שבירדו שח' ומלאח יטלם ונו' ואין שבעתים חלל ד"ת שחומר חמרות י"י חמרות טהורות ונו' עב"ל החוספתא) ולדעת הסמ"ע ר"ד לומר החי ישמח הטעם כו' טעמא חרתיא הוא וזה דוחק דהל"ל או שמא הטעם כו' ועוד דאם כן לטעם הראשון חתאי יא' מותר להעתיק ממנו וכי עולה על הדעת דחדעתא דהבי הפקידו אללו שיעתיק ממנו ועוד דאם כן הוה ליה למיתר נמי בטעם הראשון דחדעתא דהבי הפקידו אללו שילמוד בו ושיעתיקו ולמה לא כתב רק שילמוד בו ועוד דכיון דכבר כתב טעם לדבר לחיזה לורך כתב טעם אחר בל' ושמה כו' חלל ודאי כך הוא המשך דברי המרדכי המפקד ספר חורו כו' ולא יקרא בו לכתחילה והטעם שמקלקלו בקריאתו ואם הוא חבר ותלמודי חכם מותר לקרות ולהעתיק ממנו שלא ברשות ואע"פ שמקלקלו לפי ששפסקו אללו

היה יודע שהוא חבר וילמוד בו והסתא קשיא ליה נהי דטעמא דחדעתא דהבי הפקידו אללו מהני דמותר ללמוד ממנו חש"פ שמקלקלו מבי"מ חתאי מותר להעתיק ממנו הא ודחי ארעתא דהבי הפקידו אללו שיעתיק ממנו לכך קאמר ושמה הטעם משום דחי' במדרש כו' חלמא שמומר לנגב ד"ת ולהעתיקו ח"כ חפילו קפיד בודאי מותר להעתיקו ואע"פ שמקלקלן במה שמעתיק מבי"מ חדעתא דהבי הפקידו אללו שילמוד בו ואינו מקפיד על הקלקול ח"כ חרתיא יריכי טעם דחדעתא דהבי הפקידו אללו לורך דמותר להשתמש בו חש"פ שמקלקלו קלה וטעם דלא יבואו לנגב לורך דאף ע"כ דמסתמא מקפיד בהבי מותר וזה דעה מור"ס שמתחלה כתב שמותר לקרות ממנו כי ודחי ארעתא דהבי הפקידו אללו כלומר שמטעם זה מותר לקרות ולהעתיק חש"פ שמקלקלו ואח"כ כתב שיכולים ב"ד לכוף להשיל ספריו ובכלל זה ג"כ שמותר להעתיק חפילו חבירו מקפיד על ההעתיקה טעם דלא יבואו לנגב וכמ"ש העיר שושן וכן כ"ל פיקר דוק:

⑤ SHULCHAN ARUCH חו"ט (כ"ג)

כ : המפקיד ס"ת אצל חבירו מנ (רד) גוללו פעם אחת לייב [לוי] חודש (ג) ואם כשהוא גוללו מר פתחו וקרא בו [לח] מותר אבל לא יפתח בגלל עצמו ויקרא וה"ה שאר ספרים [מה] ס ואם פתח (וקרא) ונר-בגלל עצמו הרי ישלח יד בפקדון ונתחייב באונסים : הגם זכנו שאסור לקרות ממנו כך אסור להעתיק ממנו חות חמה [מן] והני מילי בטעם החזן חבל ס"ת שחין בו ספר כיוולא כזה מותר לקרות ולהעתיק ממנו מה (לה) כי ודחי ארעתא דהבי הפקידו [לפי] אללו (מרדכי ס"פ המפקיד) [מן] וכתבום כשגול חודש חזון ספרים נחלשים יכונים ב"ד לכוף לא' להשתיק ספריו ללמוד

והד ששילם למדפיס עבור סידור משניות עם פירוש אם
רשאי המדפיס להדפיס המשניות בפ"ע

תשובה

זל דבר אשר נשאלתי מק"ק ליוזארי וז"ל השואל.
ראובן חיבר פירוש על סדר נויקין וקדשים והלך
לל שמעון המדפיס ונחפשו עמו בסך ידוע צעד כל דף
זידיפס לו אלו השני סדרים עם פירש"י וחוספוח ופירוש
זל המחבר הנ"ל למטה. והנה דרך המדפיסים אחר
מרס כל דף ודף סותרים סידור האומיות לסדר מהס
דף אחר וזה המדפיס יש לו הרבה אומיות לכן לא קלל
הסידור והניחו כמות שהוא רק הסיר מלמטה הפירוש
החדש והדפיס לעצמו שני סדרים הנ"ל עם פירש"י
חוס' שיהיו מוכנים בידו בעת הפנאי שישלים להדפיס
זל הש"ס. וטען ראובן המחבר הנ"ל יען שחשומי
זכירות המסדרים האומיות הוא היה משלם ועמה למה
הנה שמעון מסידור אומיות חוס ויחזיר לו חלקו מסידור
האומיות כדין כל הנהנה ממלאכת חבירו כדין מעין
המשקה שדוח והמקיף את חבירו משלש רוחותיו.
שמעון טוען מאחר שהאומיות הם שלו יכול להשחמש
הם כרצונו ואין כח ציד ראובן לקלקל הסידור וכו'. יורנו
רבינו הדין עם מי. עכ"ל השואל.

BAVA KAMMA 8 ע"ג ד"ק (כ')

א"ל הדר בחצר חבירו שלא מדעתו
צריך להעלות לו שכר או אין צורך היכי דמי אילימא בחצר דלא קיימא לאגרא
וגברא דלא עביד למיגר זה לא נהנה וזה לא חסר אלא בחצר דקיימא לאגרא
וגברא דעביד למיגר זה נהנה וזה חסר לא צריכא בחצר דלא קיימא לאגרא
וגברא דעביד למיגר מאי מצי אמר ליה מאי חסרתוך או דלמא מצוי אמר

He [the printer] has caused a great loss [to the author], for if the printer had not published these [second] books, there would have been a great demand for Reuven's [the author's] work [which included the Talmudic text].... Now, that Shimon [the printer] has printed [his volumes], these volumes which are cheap and in great supply will reduce the demand for Reuven's [the author's] work. Since the printer has caused the author a financial loss, we obligate him to pay all that he benefited from the author's share in the typeset arrangement.

אמנם אחר היישוב נראה שחייב לשלם חלקו שהרי גם
בדר בחצר חבירו אפי' לא קיימא לאגרא אס
חסרו אפי' דבר מועט מגגלין עליו כל השכר כפי
שנהנה כמבואר בש"ע בסימן שס"ג סעיף ו' יע"ש.
והרי גם כאן מחסרו הרבה שאם לא היה שמעון
מדפיס סדרים הללו הווי שכיחי וקפלו זניני על ספריו
של ראובן שאפי' מי שלא היה קונה פירושו לחוד מ"מ
אגב שהיה לריך לשני סדרים הללו ללמוד מחוס
גמרא עם פירש"י וחוספוח היה מוסיף איה דבר
לקנותם עם פירושו של ראובן ועכשיו שמדפיס שמעון
יהיה סדרים הללו שכיחי וזול ולא ימלאו כל כך בריח
קונים שיקנו מראובן וכיון שגורם לראובן הפסד צוה
מגגלין עליו כל מה שנהנה לפי חלקו מסידור
האומיות. ולא מיבעיא לדעת רוב הפוסקים שהם
החוספוח הרא"ש והטור ושאר הרבה פוסקים וכן סתם
הש"ע בסימן שס"ג סעיף וי"ן שביא רק דעת הי"א
הללו וכן משמע שהסכים הרמ"א בהג"ה שהרי בוס"ף
עוד אפי' לחייב בלא עביד למיגר שכאן חייב שמעון
לשלם חלקו להוצאות סידור האומיות אלא אפילו
לדעת הרמ"ה שביא הנ"י שם בפ' כיצד הרגל שאינו
חייב לשלם כל מה שנהנה אלא דק מה שספסדו
אשר לדעתו גם דעת הרמב"ם כן שהרי לא הביא בפ"ג
מהלכות גזילה הלכה ט' כלל הך דינא דשחרוריא
דאשייחא שאמרו שם בגמרא. א"י שהרמב"ם מפרש
שאינו חייב רק לשלם הפסד השחרוריא וזה משנה
שאינה נריכה פשיעא שמויק חייב לשלם מה שהזיק
ור' יהודה שם נבעל העליה קאמר שאף דביחא לעליה
משחעבד מ"מ חייב לשלם השחרוריא וזוה פסק
הרמב"ם כח"ק שם יעויין בפ"ד משבגים, אבל אס היה
הרמב"ם מפרש שעי' השחרוריא חייב לשלם כל
השכירות ואף שנביח ועליה פסק בח"ק מ"מ ג"מ
צוה דר' יהודה שעכ"פ איש א הדר בחצר חבירו
והשחיר הכחלים מעט שחייב לשלם כל השכר והיה
להרמב"ם להביא הך מילתא בפ"ג מגזילה א"י
שהרמב"ם סובר כדעת הרמ"ה. ואי חמה על הרב
המגיד שם וכמו כן על מרן הנ"י שלא הרגישו
שהרמב"ם חולק בדבר. מ"מ כאן מדדן שלפנינו אינו
דבר מועט ואי אפשר לומר צוה שאינו חייב רק מה
שהפסידו כי ההפסד לדעתו הוא יסר על הוצאה לכן
חייב שמעון לשלם כל שנהנה מסידור האומיות לפי
חלקו כל אחד לפי מספר מה שמדפיס. כן נלענ"ד (א).

החכם השלם מו"ה וואלף היידנהיימר שי' שנודע לי מהגאון מחנה לוי ז"ל כילה כמה זמנים בהגהת הפיוטים ולתרגמם בלשון אשכנזי ואלמלא הוא הפיוטים כבר נשתקעו ולא נאמרו בדורות הללו כידוע והוא טרח וקיבץ כמה ספרי' למאות הנצרכי' לזה העסק והוציא ממון רב והשכין ספרי' ועדיין נשאר חייב כל זה כ' לי הגאון הנ"ל ז"ל וגאונינו רבותינו חסידי אשכנזי ז"ל קבעו שכרו למינקט לי' שוקא על כ"ה שנין שלא ישיג אחר גבולו אלא שלא הי' ביכולתו להדפיס בפ"א מה שיספק/שיספיק/ לכל ישראל על כ"ה שנין ע"כ מדפיס וחוזר ומדפיס והכל הוא ליטול שכרו כאילא ביבנה וכמניה' ספרי' בירושלים וכת"ח שמלמדי' הלכ' שחיטה וקמיצה שיטלו שכרם מתרומת הלשכה וכחנני' בן חזקי' בן גודי שהעלה לו ג' מאות גרבי שמן פ"ק דשבת ע"ש ומשמע משל ציבור העלו לו דאל"כ הי' למימר והעלה לו אע"כ משל ציבור ואלו הם נטלו בשעת מעשה ומעות מזומן והוא נוטל עכשיו לפרע חובותיו ממה שעבר ואינו נוטל מעות מתוכן אלא נקיטות שוקא בעלמא ושאר' המדפיסים ידפיסו מחזורים אחרים או ספרים אחרים ולמה יהנו במה שהמציא הוא וה"ל כציד דגים אליבא דר"מ אביו של ר"ת בתו' פ' האומר שהוא הציד גרם קיבוץ הדגים ע"כ ירחיקו שארי הציידים רחוק פרסה כנ"ל וה"נ דכוותי' בשגם שהוא מלאכת שמים ואתי לאיתרשולי דמי פתי יעסוק באופן זה ויפסיד זמנו וממונו ויבואו אחריו וישיגו גבולו ע"כ יפה עשו הגאונים לגדור בעד המדפיסי' ולא יצאו ולא יהי' שלוחי מצוה ניוקיו מחדשים לבקרים לרומם בית אלקינו ולהעמיד חרבותיו ויפוצו חוצה מעינותיו כנלע"ד ללמד זכות על אבות העולם ולא יוסג גבול עולם יהי שם ה' מבורך מעתה ועד עולם הכ"ד אדם מועט לעולם. משה"ק סופר מפפד"מ

Bava Basra (16) א"ר (כ):

If the case is so [that limited protection is granted] for printers of other texts [already in the public domain], so much more so for one who created a new entity... for example, the consummate scholar, Rabbi Wolf Heidenheim, who spent countless hours in the editing and translation of the Piyutim... and why should others profit from his creativity? It [our case] can be compared to the case of the fisherman who by means of his actions caused the gathering of the fish...

The Gemara now discusses a claim that is effective even against a business in another courtyard:

– האני בר מבואה דאוקי ריחאי – Rav Huna said: – If a resident of a *mavoi*⁽⁹⁾ set up a mill for commercial purposes⁽¹⁰⁾ – ואתא בר מבואה דבריה וקמוקי גביה – and then a fellow resident of the *mavoi* comes and sets up a mill next to his (i.e. in the same *mavoi*, but not necessarily in the same courtyard) for the same purpose, דינא הוא דמעכב עילוייה – the law is that [the first one] can stop [the second one], – דאמר ליה – for he can say to him: קא פסקת ליה לחיותי – You are cutting off my livelihood! As a result of the presence of your business in the *mavoi*, I will lose patronage.

The Gemara attempts to support Rav Huna's ruling: Shall we say that [the following ruling] supports that of [Rav Huna]? If a fisherman discovered the lair of a particular fish, and spread his net between that fish and its lair, [other fishermen] must distance their fishing nets from the fish – כמלא ריצתה דג – as far as the fish swims in one spell. – וקמה – And how [far] is that? אמר – רבה בר רב הונא – Rabbah bar Rav Huna said: – עד פרסה – Up to a *parsah*.⁽¹¹⁾

Even though the first fisherman has not yet acquired the fish, he can prevent other fishermen from taking it. This supports Rav Huna's contention that one who has set up a business in a courtyard can prevent another from taking potential customers.

The Gemara rejects the analogy by suggesting that the case of the fish is unique:

– שאני דגים דיהבי פייארא – Fish are different in that once they have set their sights upon some food they will certainly swim to it.

Tosafos (11) א"ר תיבולין (ג')

ועוד
אומר רבינו מאיר אביו של ר"ה דמייירי
בדג מה שכן דרך הדיינים להשיג
במלוות דג מה והדגים מחאספים
שם סביב אותו הדג וכיון שזה פורש
מלודתו החולה וע"י מטעה טעמה זה
מחאספים שם סביב ודאי אם היה
חבירו פורש היה כאילו גזול לו ויכול
לומר לו תוכל לעשות כן במקום אחר

אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ (ב) אֵלֶּיךָ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
 יָמֵינוּ (א) יָמֵינוּ

נִים פִּתְמוֹתָא, אֲשֶׁר כָּל לִישׁוֹנֵי לִפְיָא.

שֵׁיט לַבַּת מַלְחָא כַּחֲרַף סַפְטוֹרָס מוֹסִיף שְׂמֵקָא בִּיבֵי כִי
 אֲנִיךָ קַרְלִיא

בְּדַבְרֵי כַּחֲלֹב פִּי שְׂמֵרָה כַּחֲנִי חַדְשֵׁי חוֹרֵס אִם מַחֲרֵי לֵאחֲרֵי
 נִכְפָּחִיק פִּשְׁס וְנִסְדִּיפִיקס סִילָה נְדִיפִיקס בִּיּוֹרִשִׁים אִף אִם
 סַפְטוֹרָס נַחֲרִי סַפְטוֹרָס חוֹ יֵשׁ טָא בְּסוֹס נֹל.

ה אֲמֹנִים פִּי דִּבְרֵי דִּבְרֵי אֲמֹנִים אֲמֹנִים אֲמֹנִים אֲמֹנִים
 שְׁחַל אִם כַּחֲדוּ נִכְנֹךְ דַּל דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 מִחִיל סַפְטוֹרָס לִרְמֵי סַפְטוֹרָס נִי אֲנִיךָ קַרְלִיא כִּי רִמֵּי פִּי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 סָל יֵשׁ לִרְךָ לִמְחִיר פִּי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 לִמְחִיר פִּשְׁס דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 חִיָּת לִמְחִיר. וְלִפְיָ רֵל סִיב נִי סַפְטוֹרָס נִי סָל לִמְחִיר פִּי דִּבְרֵי
 סַפְטוֹרָס חִיָּת לִמְחִיר נִי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 כּוּ דִּבְרֵי לִמְחִיר נִי יֵשׁ דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 דִּבְרֵי לִקִּיָּס דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 אִם סַפְטוֹרָס כַּחֲדוּ סַפְטוֹרָס כַּחֲדוּ סַפְטוֹרָס כַּחֲדוּ
 לִרְךָ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ
 גִּיב דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ
 וְכַחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ
 כֹּל דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 וְכַחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ כַּחֲדוּ
 לֹא סִי לִרְךָ לִישׁוֹנֵי רִמֵּי סַפְטוֹרָס כַּחֲדוּ. אִף אִן רִמֵּי נִכְפָּחִיק
 דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי:

בַּיָּא קַמָּא (ב) נִי (ג) קִיָּא

The Gemara records these answers in a third context:
 And there are those who teach it in refer-
 ence to the following Mishnah:^[46] וְלִמְחִיר פִּי דִּבְרֵי
 – ONE MAY DECLARE A VOW TO MURDERERS, PLUNDER-
 OR CUSTOMS COLLECTORS – שְׂמֵרָה שֶׁל תְּרוּמָה – to support his
 claim THAT IT (i.e. produce they seek to steal from him) IS TERU-
 MAH and hence forbidden to a non-Kohen, מִלְךְ –
 or THAT IT BELONGS TO THE ROYAL COURT, אִף עַל פִּי שְׂאִינָה שֶׁל
 אִף עַל פִּי שְׂאִינָה שֶׁל – EVEN THOUGH IT IS NOT TERUMAH – תְּרוּמָה
 – and EVEN THOUGH IT DOES NOT BELONG TO THE KING.^[47] מִלְךְ

The Gemara asks:
 But how can he be permitted to say this to customs
 collectors, and thereby avoid paying the customs?
 Why, Shmuel has said: – דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי דִּבְרֵי
 The law of the kingdom is the law! Hence, even without declaring a
 false *neder*, it is forbidden to evade customs. – ? –

The Gemara answers:
 Rav Chanina bar Kahana – אֲמַר רַב חַנִּינָא בְּרַב כַּהֲנָא אָמַר שְׂמוּאֵל
 – The Mishnah refers to a customs collector who has no limit to the
 amount he collects.

An alternative answer:
 In the academy of R' Yannai, they said:
 – The Mishnah refers to a customs collector
 who appointed himself, without the authority of the king.

14) ב"ר (ר"ז) BAVA METZIA

The Gemara answers:
 נְעֻשָׁה כְּאוֹמֵר לוֹ – It is as if [the owner] told [the shomer] when he handed him the animal:⁽⁹⁾ לְכֶשֶׁתְּנֶגֶב – “Should [this cow] be stolen, and you will be willing and will compensate me for its loss, הָרִי פָּרְתִי קִנְיֶיךָ לָךְ – my cow is hereby conveyed to you, effective from now.”⁽¹⁰⁾

The Gemara objects:
 אִי – R' Zeira challenges [this explanation]: מִתְקִיף לֵה ר' זִירָא – If it is so that the custodian retroactively acquires the animal from the moment of deposit, אֶפְיֻלוּ גִיזוּתֶיהָ וְלִדְרוּתֶיהָ נָמִי – he should acquire even her shearings and offspring from the time she entered his possession. אֵלְמָה תִּנְיָא – Why, then, was it taught in a Baraisa that the custodian collects any additional revenue generated on account of the animal if he compensates the owner for its loss, חוּץ מִגִּיזוּתֶיהָ וְלִדְרוּתֶיהָ – WITH THE EXCEPTION OF HER SHEARINGS AND OFFSPRING?

R' Zeira offers his own explanation:
 אֵלָּא אָמַר ר' זִירָא – Rather, R' Zeira said: נְעֻשָׁה כְּאוֹמֵר לוֹ – It is as if [the owner] had expressly told [the shomer] that he will retroactively acquire the animal חוּץ מִגִּיזוּתֶיהָ וְלִדְרוּתֶיהָ – with the exception of her shearings and offspring.

The Gemara finally discovers the ruling of R' Meir that the first section of our Mishnah follows according to R' Yochanan:
 רַבִּי שִׁמּוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר – Rather, it is this ruling of R' Meir, אֵלָּא הָא ר' מַאִיר – as it was taught in the following Baraisa: רַבִּי שִׁמּוֹן בֶּן אֱלֶעָזָר – R' SHIMON BEN ELAZAR SAYS IN THE NAME OF R' MEIR: הַנּוֹתֵן דִּינָר לְעַנִּי לִיקַח לוֹ חִלּוּק – If ONE GIVES A DINAR TO A PAUPER for him TO PURCHASE A SHIRT FOR HIMSELF, לֹא יִקַּח בּוֹ טָלִית – [THE PAUPER] MAY NOT PURCHASE A CLOAK WITH [THAT MONEY], טָלִית – and similarly if one gives to a pauper a dinar to purchase a CLOAK, לֹא יִקַּח בּוֹ חִלּוּק – [THE PAUPER] MAY NOT PURCHASE A SHIRT WITH IT, מִפְּנֵי שֶׁמַּעֲבִיר עַל דְּעֻתוֹ שֶׁל בְּעַל – BECAUSE if the pauper does so HE DEVIATES FROM THE [DONOR'S] INTENT. It is from this ruling, then, that R' Yochanan derived that in R' Meir's view the intent of a property owner is controlling.⁽¹⁹⁾ Hence, he understood that R' Meir also would hold liable for damages one who violated any of the terms of a custodial agreement (viz. the renter in our Mishnah).

15) דָּמָא (דְּרִי) BAVA METZIA

16) אַחֲרוּנִין (ו') זַלְמָן מֵאֲחֵמְלִיא גוֹלְדֶנְבֶּרג R' זַלְמָן מֵאֲחֵמְלִיא גוֹלְדֶנְבֶּרג יט. מִסְקְנָה לְדִינָא

- א. אם אמר מוכר הקסטה או כתב שאינו מרשה להעתיק ממנה. אסור לקונה להעתיק, שכן אסור להעביר על דעת בעל הבית. מכל מקום אין לו דין גולן (כדעת חכמים דר' מאיר, אות יז).
- ב. אם אדם העתיק מקסטה של אחר העומדת למכירה או מפי החזון עצמו, כשיש להם הפסד מהתמעטות מכירותיהם. עולה השאלה אם חייב לשלם לבעלים מדין נהנה, והדבר תלוי במחלוקת ראשונים (ר"ת ור"י) ואחרונים (רמ"א ושא"ך). ולפי פסק הנובי"ז חייב לשלם (אות יא, יב).
- ג. אם המוכר נכרי יש לדון שפטור לשלם מדין נהנה (אות יב).
- ד. כל זה במוכר שרק גילה דעתו שמקפיד שלא יעתיקו ממנו. אך אם אמר או כתב שלענין העתקה מהקסטה לא מכר, היינו ששייר זכות זו לעצמו, המעתיק ממנו נחשב גולן. וחייב לשלם מדין גולן. היינו שווי הקסטה. ויש לדון לחיבו גם מדין נהנה, היינו כל שווי ההנאה. לפי קצה"ח אינו נחשב גולן ממש, ופטור לשלם מדין גולן, ויש להסתפק אם חייב מדין נהנה (אות ט, יג).
- ה. אם העתיק מקסטה שהועתקה כבר ללא הסכמת הבעלים הראשונים, אינו נחשב גולן, ובאשר לחיובו מדין נהנה, שבנו לאמור לעיל באות ד (אות טז).
- ו. מכל מקום אסור לקנות הקסטה מהגולן – הקונה שהעתיק לאותה קסטה למרות השויר – כי גורמים לו להוסיף עבירות, אבל לקבל מתנה מהגולן מותר (אות טז, 2).

סימן רג

סימן רב

בעובדא שיהו כי טעם ובהזיק את כהנא
 בדירתו לכו ימי חייו, ולמנכ כהנא בלאחר
 חריטה ימיו תהויר כדירב נקנן פולט לשיבכ הטה,
 וכי נטעב כל זמן שכהנא קיימה ביה יטולב
 ניכטת כל כהנאון מן כדירב, והחייכ פיי ארס סיבכ
 ומשפט ערכאות בלח הני דירב לרשות חדס פרמי מן
 כדירב ונשאר כשיבכ נכפולה רק על חני דירב
 בלח, ובקרוג כוכ כשהזיק נזכוח הני דירבו בלך
 ובשכיר כדירב למי שכוה דדמי מפתח, זלח חומרה
 שיש פיי חוק כגנה כדירב של כממשלב שחי חפסר
 לכוליה את בשובר מדירתו גם כגמר שטה כדירות,
 כרהשונה, ובעלי כשיבכ מחו פיי ולא רנו לקבל דמי
 כשכירות כי מנקשים חלקס כדירב, וחמרו שמשלם
 לא כחזיקו את כדירב פיי לכשכיר, ועבכ בשובר
 בל דודי לפייטו ועופן שיש לו זכוח לכהזיק כדירב
 בלחו מוגבל כיות כי בל כרטה בשותף בשני
 כשכירות לו דדמי מפתח, וגם הני כדירב בשני שביא
 נכפולה כשיבכ כיהב לו פדיון כרטה כהנא
 לכשהמשנה וליכונה כל כהנאון ועופן בשובר שוכ גייכ
 ככלל כהנאכ לכשכיר דדמי מפתח שביא מקבלה כטוס
 כעון וכיון שכנר חל כשכירות כוכ כחייב אייכ בשובר
 כרטה שיהו לגור כדירב אז כזמן כלחי שגבל כש כל
 כדירי דירות דמי מפתח.

ובעלי כשיבכ לשמחם טופנים, שלא כי לכ זטה
 לשלם לוכ, ואין אז ככלל כהנא כדירב שנתן
 לכ כפולכ כמטה, ולא כי לשותף בשני רשוח לכשכיר
 חפי פיי לכטה לכהנא ומנקשים מכשוכר שילח
 מכדירב, וכס יכוחו כדירב כס השותף בשני לחלק
 כדירב כהנא לרה שביא.

בעניותי כדק פס בעלי כשיבכ, ואין לשובר אז שוס
 זטה לכחזיק ככדירב כי חס כהנא
 בעלי כשיבכ (פס שותף בשני) דמה ששופן בשובר
 שכין שס לכ כזונה לכ ליכונה מן כדירב כל כהנאון
 הכפשרות ככיד כהנא אז לכשכיר כדירב דדמי
 מפתח, פשיטה דאין ככפולה כטוס דרנן כמנוכ כי
 שכהנא כל כהנאון שכניס כנייח כדירב
 כשופי לפשוח ככדירב כהנא כשוכ כהנא שלו כפנין
 כמבורים גופא, חנל לכפקיב כדירב לבמדי פשיטה
 דכ לא כי דמה כעון שרוב לפשוח לו פיי כדירב
 קין קיימה לכוכיכ לפינני נשמחו וכש שפשוט שלח
 כוכ לכ זטה למטר כדירב כשייכ אין לכ זטה
 לכשכיר כדמי מפתח, שיהו למכוכ כעין כדירב
 כיון שאין כה ככפולים לכוליה את בשובר מדירתו רק
 כמקרים כדודים וגם לרין לשלם לשובר כטוס כטוכ
 מאד, ומנלל כשיבכ מפתח, וכפשיטה דכ לא עלכ
 כדעה כמנוכ.

כי דירב כן כהנאון השלייכ פייכ
 כטוד כרנ כהנאון כמורה כהנאון ר יואל וגנר
 כיו מונפריהנ יליח
 לחזכרים ככנור.

קבלתי יקרתו ואשר שלח כניה ספר שמנמדים
 יבדוה, ומנמדים אז כהנא ספרים ואין לכ
 כנטה כל חנכ כספרים ומנמכים מהמר הי הכי פלוגי
 ומחמד חחר הכפר חחר, ונהפירר כני חכ זכ שיהו
 שלח יבט נקרה כנכ כחומנה כדירב, דלח לא ילמי
 כוכ יביו מוכרחים נקחה כספרים, ולחידך גיסה
 קכש כטוס נקחה כל הי מכספרים שיהנ ספר לל
 נורח חלה מהמר הי כודד חו שיהי.

אשיב כקייטר כי קשה לי לרדה כפה לפנין יורד
 לחומתו של כדירב חנל כמכרה כל זמן שלח
 נקח כחיל ככמכח וחרכ ששוכר לכדפים חפי חלק
 קנן כספר שמייל כודחי חין היסור נכפולה כזלח,
 דגם על פלס ככסכמה על ספרים נדפסוכ נהוכחו
 גלחוי כניס וכני דלחן נקטיין כדעה מן כהים חריט
 סי מיש וכי פיי כהנא חיי סי ריי כהזיק מלח
 כחומיה ככסכמה כדו לחוק ידי מדפיוסי כפרי קודש
 וכוכ כרנוס לכדפים וכרי שניה ספרו ליכוד
 וכפוסקים כפני כהנאונים, וככ כררטי כדוליס
 כפרטי כלככ זלח.

לחור ולכדפים מהמר כודד, ומכיש כניד שאין
 מדפים כלל לכפיו כרבים חלח כן הלמיד
 כיה כפר כקשכ לכס לקונה כמה וכמה ספרים שיהנ
 כפר לא כרטי חלח לדרים חודים, חיי כככיי
 חדרכ מלכ יס כדכר כהקל כלמוד לפני זר כקודש
 ונל יכו וריכוס לכוליה ככפ כחנס חו ללמוד כפיי
 ואין אז דומכ כלל למכיי כהנאון שיימ הייל סי
 כיד על מה שרוב כשואל שס לומר כי אין
 ככמכ חנכ חלח לכדפים כלי כרשן וכלי חוספה
 וכיון שאין בשני מדפים כההנאון כהנאון חן איכור,
 וכנאח רייכ ככל שיימ דהכ אז כני ודיכ דכיון דכל
 כעס ככסכמה רק כדו כנשול דלח כפני כשוי שולכ
 שלח יבי שטה מלכ חוקין וחס יכר שיהר כשיחסר
 דכר חייכ מכ כופינני חמייכ כחקקה כפיי.

הנה ריד חיוני דומה כלל לוכ חדה פכ חין מדפיוסין
 לרנים, וחייכ כפיי נמוכ כרונה כהמדפיוס
 כמה שאין כל הלמוד קונכ כל כספרים ככ זכ רק
 מיישח כחוחכ ולא כלל יורד לחומנה כדירב, ושניה
 וכוח כפיקר דשס פלס ככפר דפס כטו כמ כרהשן
 רק שסוף וגורב קלה, משאיכ כנייכ ששויס רק כליס
 כודים לא כזונה כפר ככל חיוני מלח לוכן לחסר
 כזלח, וכמנן חין לכפין כקונפערסיס רק כמסגרה
 פניס כניה ספר.
 וכרני ודירב דושיה מלככ ליכופה כי

השנה גבול בהעמקה. היינו דוקא כשמעתיק לשם מסחר, אבל כשמעתיק שלא לשם מסחר, אלא כדי לתת לחבירו, לא שייך דין השנה גבול, ואע"פ שבה גורם שחבירו לא יקנה עוד ספר זה, וכי תעלה על דעתך שאסור להשאל ספר לחבירו כשע"ז ימנע מלקנותו, וגם זה בכלל הנאתו של כל כונה ספר שהרשות בידו להשאל ולהעתיק כל שאינו עושה לשם מסחר, ועל דעת כן מוכר המחבר, וכן פשוט שמוחר למדפיס להוציא מהדורות נוספות ואינו חושש למה שיחלו הספרים שיש ביד הקונים, שע"ז כן מוכר, וע"ז כן קנה, ובאופן המותר לו להדפיס ספר ישן, אינו צריך לחשוש במה שמחיל שווי הספר שיש ביד יחידים, שרשאי כל אדם לעשות בשלו מה שלבו חפץ, אלא שנראה שאם שואל ספר, אפילו כשנתן לו רשות להעתיק, אפשר שאסרו להעתיק או לצלם לשם מסחר מבלי להודיע לבעל הספר, שבה שייך טעם החת"ס שמחיל מערכו של בעל הספר ע"י ספר שלו. ועפ"י האמור נראה דכ"ש שיש איסור השנה גבול בהעמקה חקליטים או קסטות שנעשו לשם מסחר, ומ"מ מותר ליחיד להשאל ולהעתיק שלא לשם מסחר, כמ"ש לעיל (ואפשר שבכמויות מסחריות, אפילו שלא לשם מסחר אסור), וכן בכל כיוצא בזה, ולפי"ש לעיל בשם החת"ס שאיסור העמקה הוא משום שמפסיד ערך הספר, ולא הותר אלא משום אל תבזבז לגנב, אי"כ טעם זה לא שייך בשאר דברים, ולדבריו השואל חקליט לשם שימוש, אסור להעתיק ממנו, אפילו במקום שאינו מפסידו, כגון אנב שמיעתו, מטעם שכתב החת"ס שמחיל משווי החקליט, תראה שטעם זה לאו מילתא דפסיקא הוא שלא כתב כן החת"ס אלא לגבי ספרים שהם בכתיב וע"י שנתוסף עוד אחד מפחית שווי הכתיב, אבל בדבר המצוי לא מסתבר שע"י הוספת העתק נוסף מפחית ערך החפץ, ונראה עוד דמ"ש לעיל להסתפק אם מציאין בדיונים, דהיינו לעכב עליו, בהך העמקה ספרים או קסטות במקום שיש איסור, אע"פ שכבר העתיק יכול לעכב עליו מלמכור, שכל זמן שלא מכר ה"ז כלכתחלה לעכב, אלא שיש להסתפק אם יכול המשיג גבול לחבות מהממציא הראשון מה שהוציא, או לכופו לקנות ממנו, שלכאורה יכול הממציא לומר אינו רוצה בהרפסה או בהעמקה שלך, וכן מסתבר, שמסביר נראה שהפותח חנוח במקום שאסור עפ"י דין, כשמסלקים אותו בדין, אינו יכול לחבות מן הראשון מה שהשקיע בתנותו, ואע"ג דלא דמי, דהתם אינו נהנה ואינו יכול ליהנות מהוצאותיו של זה, משא"כ בניד הר"י יכול לקנות במחיר ההוצאות מה שהדפיס השני וליהנות בכמדתו, מסתבר שאין לכופו על כך, כי אם לפרם משורת הדין (ע"י לעיל הערה ט מדברי הצי"צ בדין האפר), וכ"ש כשהרפסותו של השני אינו טובה כשל ראשון, שאינו חייב לקנותם, ובשו"ת שבט הלוי ח"ד סימן רב הן אם מותר לצלם דפים מתוך ספר עבה תלמיד בית ספר שאין בידם לקנות ספר שלם, ומצדד להתיר כיתן שאין זה ספר שלם, ולא דמי למ"ש האחרונים בענין איסור הדפסת ספרים כמ"ש לעיל, וגם אין זה כיוצא לאומנות חבירו אלא מניעת הריחה, וגם אין מדפיסים למכור לרבים, עיי"ש, ולענין נראה שאם מצלם כדי להפיץ בין התלמידים ה"ז כעושה למכור, דמאי נ"מ אם מדפיס למכור תמורת כסף או תמורה אחרת, ורק אם מעתיק לצורך פרטי יש מקום להתיר, וצ"ע, ויש לדון אם מותר להעתיק אתה אומנות של אחר, כגון צביעה או אריגה עפ"י דוגמא שעשה אומן אחר, ונראה שאם הראשון השקיע בזה טירחה כדי להמציא משהו מיוחד, אסור להעתיק לשם מסחר, אבל אם אין בזה אלא דוגמא אחרת ממה שיש בשוק, אע"פ שע"י ההסתכלות במעשי הראשון יקל עליו לעשות כיוצא בו אין איסור, וע"י מ"ש לעיל הערה ח ובפרק ח הערה ה בשם שו"ת עמודי אש, ואפשר דשאני התם שגונב ספר לימוד מלאכת הצביעה, אבל להסתכל ולעשות דוגמתו מותר, וע"י עוד לעיל מדברי השו"מ הכי"ת יצחק בענין אומנות, ומשמע מדברי השו"מ שאסור לעשות דוגמת מלאכה שחבירו המציא, והבי"צ סובר שרק אם רשם זכות יוצרים יש בזה איסור, עיי"ש, בשו"ת מנחת יצחק ח"ה סימן עז (הבאתי דבריו בקיצור בדיני שכירות פרק ז הערה נ) דין בדין פועל שלמד אומנות אצל אחר, ואח"כ פתח אחר עסק כזה ופיתח את הפועל לעבוד אצלו, ובלי הפועל המומחה אין הראשון יכול להחזיק העסק, ודין שם מדין עני המהפך בשכירות פועל ומשום טירחה, והעלה דאפשר דלא מיקרי טירחה כיון שתלוי בדעת אחרת לא סמכא

(19) גמולין 's (י' ו'א' ק'3)

י. סיכום להלכה

- א. אסור להעתיק ספר ללא רשות הבעלים ולהפיצו ברבים, כפי שהורו הפוסקים האחרונים.
- ב. מותר להעתיק חלק מספר בכל מקום שבריו שהמעתיק לא היה קונה את הספר רק בגלל החלק המועתק.
- ג. אסור להעתיק ספר לשימוש עצמי בכל מקרה שהמעתיק יודע בלבו שאילו לא היה יכול להעתיק היה קונה את הספר.
- ד. אם לא ניתן לקנות את הספר מותר להעתיקו. אם הספר שוב יופיע בחנויות ואילו לא היה ההעתק בידו היה המשתמש בו קונה את הספר - חייב לקנות את ההעתק או לפצות את בעל הזכויות. הוא הדין ביחס להעתקת קטטות.

R' Moshe Feinstein (20) אגרות נא (א"ה ז' נ: ט.)

י"ב.

מי שעשה טייפ מד"ת ואוסר להעתיקו בדבר אחד שעשה טייפ מדברי תורה וכתב שאוסר לעשות מטיפ שלו עוד טייפס ודאי אסור כי הוא ענין שזה כסף ועשה הטייפ להרויח מזה שאחרים שירצו יצטרכו לשלם לו שא"כ ליכא משום מדת סדום, וממילא כיון שהוא חפצו אין רשאין ליקח אותו להשתמש בו שלא ברשות, ואף כשלא שמעו ממנו שאינו נותן רשות אסור להעתיק ממנו בסתמא כל זמן שלא הרשה בפירוש, ואדרבה בעל הדברי תורה כיון שאמר זה ברבים שכל אחד יכול להעתיק על טייפ אין לו שום רשות למנוע מלעשות טייפס, אם לא כשאמר לכל אלו שבאו לשמוע שאינו אומר אלא כשיבטיחו לו שלא יעשו טייפס מזה מאיזה טעם שאינו רוצה לפרסם דאף שלא שייך איסור גזל על זה איכא עכ"פ איסור מלעבור על דעתו אף כשיודעין השומעין שאינו רוצה גם בלא התנה וכ"ש בהתנה שאסור שהרי הסריחיהו באופן שאמר שאינו רוצה והוי כעשו מלאכה באחד בעל כרחו, ואף שהוא דברי תורה שחייב הרב להשמיע יש הרבה שאינו ראוי לפרסם משום שאין למסור אותם לכו"ע ויש שאין מורין כן וכדאשכחן בגמ' טובא, ולפעמים מחמת שלא ברור להרב אם דבריו נכונים ובדעתו שעוד יעיין בדבר אם הם ראויים, ויש גמי רשות להרב לאסור בשביל זה שלא יעשו טייפס דשמא יראה אח"כ הרב שאין דבריו נכונים ויתבייש, אף שמסתבר דאין לו רשות לאסור על התלמידים דבר כדי שלא ישכחו וכדי שיוכלו לחזור עליהן דהא זהו ג"כ מצורכי הלמוד לתלמידים הוא אך שיצום שלא יפרסמו עד שיאמר להם שהוא ראוי גם לפרסם, אבל על טייפ שהוא נעשה על זמן רב וליתן גם לאחרים יכול לעכב שלא יעשו כלל, אבל עכ"פ הוא ענין איסור אחר ולא איסור גולה, אבל לעשות טייפ אחר מטייפ אחד שלא ברשות הוא איסור גזל.

מעה"ק ירושלים ת"ז יום... ג... לחדש... כסלו... שנת תשל"ז

נמלא בעינינו מפעלות הרה"ג בנש"ק, לפני סלכים, מלכי רבנן יחיב, הוד והדר פעלו, כולו אומר כבוד, מוה"ר שבתי פרינקל שליט"א, אשר גלי' לדריעא ונפל נהורא רבה בהיכלי החורה, ובכל מקום ומקום אשר דבר המלך רבינו הרמב"ם זי"ע מגיע, אורה ושמחה, כי אחרי רוב עמל והשקעה כוחות אדירים, חפץ ה' בידו הצליח, להוציא לאור משנה תורה מעופר ומשובץ בעדיי עדיים, אבני תן מאירים את דברי הרמב"ם כספירים, והפליא עשות אדנים לתורתו ע"י ליבוץ וסיבוי כל ענפי הגירסאות והנוסחאות, מאז הופעה המהודרה הראשונה של הרמב"ם ועד היום הזה, למען הקל על הלומדים אשר כל מעיינם בתורה ה' המימה, להשיג דבר דיבור על אפנו, מנוקים מכל שיבוש, ומזוקקים מכל פעויות, אשר נשחרבו ע"י מדפיסים שונים, ואשר בורק מכלי אל כלי לאורך הגלות. ועתה הרחיב לנו הרב הנ"ז וסלל מסילה ישרה בהסכל ורב מבונה ברעה וביגיעה, ויצא לצורך כלי בחכמית השלימות וכליל תפארת, גדלו וסובו מלא עולם.

הן כל יקר ראתה עינינו, עבודה חמה ונקיה, להאיר עיני המחכים ללון בעומקה של הלכה ולהסיק שמעחת אליבא דהילכתא, ולהגות באמרי ספר לכל הוד החזקה, אשר עליו נשען כל בית ישראל. אכרי חלקו של הרב הנ"ז שליט"א אשר חבלים נפלו לו בנעימים לנצח על מלאכת הקדש, וברוך אשר יקים את החורה הזאת, אשר שם משה לפני בני ישראל.

ולמותר להגיד כי בלי רשות הרב שבתי פרינקל הנ"ז או ב"כ, מוזהר כל או"א שלא לצלם את אלה הספרים או חלקם באיזה אופן שהוא, כיון שזה קנינו הפרטי, שרחו ומסאו ועמלו, והעובר על זה ושולח יד בזה ללא רשות הנ"ז הרי זה גזל בירן, וסאריה ישראל לא יעשו עולה ולא יסיגו גבול.

ברכת ה' וברכת החורה תלווה את צעדיו של הרב הנ"ז להמשיך את עבודתו ללא ליאות, ולהאיר עיני העולם כשמש חורתו של רבינו הנשר הגדול הרמב"ם זי"ע אשר לאורו נלך עד ביאת משיח אמן.

כעחירת הבד"צ דפעיה"ק ירושלים ת"ז יגמן יצחק אלעזר הכהן האשכנזי

נאם
 נאם
 נאם
 נאם

ב"ה
 גם אני אבא בכרחה להה"ג בנש"ק מוה"ר שבתי פרענקל שליט"א בער עבודתו החמה בעמל ויגיעה רבה להוציא לאור ספרי הרמב"ם ז"ל בכליל תפארתו ובודאי שאריה ישראל לא יעשו עולה להיות גרמא בניזוקין להסיג גבולו ח"ו כאזהרת הבד"צ שליט"א, והשי"ת יהי בעזרו שיוכה לנרץ על המוגמר מחוך הרחבת הדעה ונזכה לראות במהרה בישועתן של כלל ישראל כעחירת וברכת הבעה"ח יום ג' לט' והחורה והמצוה אשר כתבתי להורות השל"ז לפ"ק

[Handwritten signature]

Duplicating a cassette or part of a sefer

without the express permission of the producer

IS AGAINST HALACHA!

Thousands of dollars in revenue are lost each day because of these unauthorized duplications. Cassette producers explicitly state that they sell their products to you only on condition that it is NOT duplicated! Despite the many rationalizations that it is permitted to do so, we refer you to the Mishna Berurah that says

בללו של דבר, כל דבר שבממון לא יסמוך על הוראתו כי היצר הרע יש לו חיתרים הרבה (סימן תרנ)

The rule is that wherever money is involved, one should not rely on his own ruling, because the Yetzer Hara provides many "leniencies." We are sure that G-d fearing Jews who observe Halacha and are ready to spend large sums of money to observe them properly will be equally careful with this one.

Producers of cassettes invest time and money in the production of their product. The Halacha protects their right to protect their investment. And so does the law of the land, the copyright law, which is dina d'malchusa dina and has the full force of Halacha.

This goes beyond strictly legal requirements. THINK! If the law of the land finds it necessary to protect producers, then surely the nation of Torah, the nation of ישראל must be even more careful in protecting the legitimate rights and valuable investment of others! To cause a loss of income to others is a major affront to our sense of justice! We are ready to pay any price for kosher tefillin, mezuzos, shemurah matzo. How can we justify to ourselves the violation of a copyright holder's property rights to save seven or eight dollars? One mezuzah can cost five or six cassettes - is the sin of stealing less important than the mitzvah of mezuzah?

Unfortunately this modern method of stealing has become all too common because of the lack of knowledge of its grave seriousness. This holds true for the photocopying of seforim, books, coloring books, computer programs, etc. Remember: לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל (סנהדרין ק"ח)

For a full understanding of all the Halachic ramifications of copyright infringement, see the sefer אגרות משה אורח חיים ח"ד סי' ס"ט which has the approval of the leading Gedolei Torah of Eretz Yisroel. Also see the responsa of the Gaon Hador Reb Moshe in the אגרות משה אורח חיים ח"ד סי' ס"ט

THEREFORE, LET US BE EXTREMELY CAREFUL NOT TO BE TRAPPED BY THE MODERN SIN OF TECHNOLOGICAL THEFT - FOR THE SAKE OF OURSELVES, OUR FAMILIES, AND ALL OF K'LAL YISROEL.

Rabbi Yisroel Belsky Rabbi Avrohom Y. Bick
Rabbi Moshe Stern (Debretziner Rav)